

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GAZETECİLİK

HABER YAZMA- 2

Ankara, 2013

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. BASİT HABER YAZMAK	3
1.1. Kısa Kişi Haberi Yazmak	3
1.1.1. Tanınmış Kişilerle (Ünlülerle) İlgili Haberler	5
1.1.2. Tanınmamış Kimselerle (Ünsüzlerle) İlgili Haberler	7
1.1.3. Biçim Açısından Kişi Haberleri.....	7
1.2. Ön Haber Yazmak.....	9
1.2.1. Hazırlık Amacıyla Yazılan Ön Haberler	9
1.1.2. Yayımlanmak Üzere Yazılan Ön Haberler	9
1.3. Tören Haberi Yazmak.....	10
1.3.1. Düzenlendikleri Zamanlara Göre Törenler.....	11
1.3.2. İçeriklerine Göre Törenler	12
1.3.3. Düzenlendikleri Yerlere Göre Törenler	18
1.4. Kaza Haberi Yazmak	18
1.4.1. İş Kazaları.....	18
1.4.2. Ev Kazaları	19
1.4.3. Açık Alanlarda Meydana Gelen Kazalar	19
1.4.4. Trafik Kazaları.....	19
UYGULAMA FAALİYETİ	22
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	23
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	25
2. BASIN BÜLTENLERİ	25
2.1. Basın Bültenlerinden Haber Yazma Kuralları	25
UYGULAMA FAALİYETİ	27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	29
ÖĞRENME FAALİYETİ-3.....	31
3. SAYISAL VERİLERDEN YARARLANARAK HABER YAZMA TEKNİKLERİ.....	31
UYGULAMA FAALİYETİ	35
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	36
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	38
4. FOTOĞRAF ALTI HABER YAZMAK.....	38
UYGULAMA FAALİYETİ	40
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	42
MODÜL DEĞERLENDİRME	43
CEVAP ANAHTARLARI.....	46
KAYNAKÇA	48

AÇIKLAMALAR

ALAN	Gazetecilik
DAL/MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Haber Yazma 2
MODÜLÜN TANIMI	Basit haber olarak adlandırılan kısa kişi haberleri, tören haberleri, kaza haberleri, ön haberleri yazma kurallarının ve basın bültenlerini haberleştirme, sayısal verilerden haber yazma ve foto haber yazma kurallarının örneklerle anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Haber Yazma-1 modülünü almış olmak
YETERLİK	Haber yazmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında, farklı konularda açık, sade ve anlaşılır haber yazabileceksiniz. Amaçlar 1. Basit haber yazabileceksiniz. 2. Basın bültenlerinden haber yazabileceksiniz. 3. İstatistiki verilerden haber yazabileceksiniz. 4. Foto-haber yazabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf ortamı, çalışma ortamı, kütüphane, bilgi teknolojileri ortamı veya grupta birlikte çalışabileceğiniz tüm ortamlar Donanım: Bilgisayar, CD, broşür, resimler, tepegöz, DVD, VCD, projeksiyon, kitaplar, imla kılavuzu, Türkçe sözlük, sınıf kütüphanesi, gazete ve dergiler vb.
ÖLÇME DEĞERLENDİRME:	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Muhabirin en önemli görevi topladığı verilerden yola çıkarak haber yazmaktır. Haber kavramı geniş bir kavramdır. Haber, kolay algılanan olaylar kadar, zor ve karmaşık olayları da kapsar. Bazı haberlerin yazılması ise uzmanlık ve tecrübe gerektirmektedir. Haber yazma zaman içinde kazanılan ve genellikle deneyim isteyen bir etkinlik olmakla birlikte muhabirlik yapan kişinin aldığı eğitimle de yakından ilgilidir. Gazetecilik eğitime basit ve kolay haberlerden başlanmalıdır. Öncelikle kolay anlaşılabilir, her zaman rastlanılan ve anlaşılması için uzmanlık bilgisine gerek olmayan olayların haberleştirilmesi diğerlerinden daha kolaydır. Haber yazımına yeni başlayanlar için süreç kolaydan zora doğru işlemelidir.

Basit haberlerin yazımı, yalnızca haberin konusu ile ilgili değildir. Bu haberler yazım teknikleri açısından da diğerlerine oranla daha kolay yazılan haberlerdir. Üslup kaygısından çok haberle ilgili okuyucunun merak ettiği temel soruların aydınlatıldığı kısa haberlerdir. Bununla birlikte basit haberlerin yazımı kendine özgü kuralları olan bir alandır. Bu haberlerin yazımı hem yazılı anlatımı hem de haber dilini iyi bilmekle mümkündür. Ayrıca haber yazımı belli düzeyde kültürel donanım ve bilgi gerektirmektedir. Bu nedenle doğru biçimde haber yazmak için yaşadığınız toplumu ve dünyayı daha yakından tanımanız gerekmektedir. Çok okumak, olaylar ve kişiler hakkında bilgi sahibi olmak, haber yazarken işinizi kolaylaştıracaktır. Bunun yanı sıra yazılı basını yakından takip etmeniz ve gazeteleri dikkatle okumanız da haber yazımı konusunda kendinizi geliştirmenizi sağlayacaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Basit haber yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Gazete ve dergileri okurken kısa biçimde ve basit bir anlatım tekniğiyle yazılan haberleri tespit ediniz.
- Özellikle günlük ulusal gazetelerde tespit ettiğiniz kısa ve basit anlatım tekniğine dayalı haberleri keserek konularına göre gruplandırınız.
- Gazetelerde tespit ettiğiniz basit haberleri birkaç kez okuyup bu haberlerin hangi tekniklerle yazıldığını inceleyiniz.

1. BASİT HABER YAZMAK

1.1. Kısa Kişi Haberi Yazmak

Kısa kişi haberleri “kim” sorusunun cevabının önemli olduğu olay ve durumlarda yazılan haberlerdir. Günümüz dünyasının modern toplumlarında, kentleşme süreciyle birlikte insanlar yüz yüze iletişimlerin azaldığı büyük kentlerde, birbirlerini çoğu zaman tanımadan, yaşamlarını sürdürmektedirler. Geleneksel yaşam tarzına sahip, hemen herkesin birbirini tanıdığı ve bu nedenle herkesin başından geçenlerin haber değeri taşıdığı ve ağızdan ağıza söylentiyle yayıldığı dönemler artık çok eskilerde kaldı.

Günümüzde insanlar aynı binada yaşayan komşularını bile tanımıyor. Yine de insanoğlu başka insanların başına gelenleri, yaşamlarını merak etmekten vazgeçmedi ve vazgeçemeyecek gibi görünüyor. Hedef değiştiren bu merak, kamusal alanda daha görünür karakterler olan ve “ünlüler” olarak isimlendirilen bir grup insana yöneldi. Bu kişiler kişilikleri, yaptıkları işler ve özel yaşamlarıyla toplumun diğer üyelerinin önüne geçen kişilerdir.

Geniş kitleler bu bir grup insanı merakla ve ilgiyle izledikleri için bunlar, medya dünyasının en önemli haber malzemesi oldular. Siyasetçiler, sporun çeşitli dallarında öne çıkan isimler, sinema ve tiyatro oyuncuları, televizyon dizilerinde yer alan oyuncularla, sunucu ve spikerler başta olmak üzere tüm televizyon karakterleri, iş adamları, sendikacılar, uzmanlar, tanınmış ailelere mensup ve sosyete üyeleri olarak isimlendirilen kimseler, şov ve gösteri dünyasının isimleri ve tabii ki mankenler, çok sayıda insan tarafından âdeta aileden biri gibi görülüyorlar. Sizler de mutlaka kimi pop yıldızları, oyuncular ve sporcularla yakından ilgilenmiş, onların yaşamlarını, yaptıklarını, söylediklerini, başlarından geçen olayları merak etmişsinizdir. İletişim teknolojilerinin çok hızlı gelişimine paralel olarak “sosyal medya” olgusunun gelişmesi, yaşamın her alanında yaygınlaşması nedeniyle farklı özellikleri olan kişiler de şöhret olabiliyor hatta en sıradan insanlar bile bir gün ünlü olma hayali kuruyorlar. Ama bu durumun tersine de çok sık rastlıyoruz. Daha dün çok önemli bir televizyon yıldızı olan kişi bugün unutulabiliyor ve yerini daha önceden hiç duyulmamış farklı isimler alabiliyor. Kısaca şöhret sahibi olan kişiler baş döndürücü bir hızla değişiyor.

Basında yer alan kişi haberlerinin önemli bir kısmı az veya çok tanınan bu eski veya yeni şöhretler, bunların başından geçenler, ilgi alanları ve söylediklerinden bahsediyor.

Fotoğraf 1.1: İnsanların düştüğü komik hâllerin her zaman okuyucunun ilgisini çekmesi

Ünlülere duyulan bu ilgi bazı zamanlarda ve kimi olaylarda daha az tanınan ya da neredeyse hiç tanınmayan, sıradan kişilere de yönelebiliyor. Bu durumda bu kişilerin kitlelerin ilgisini çekebilecek ilginç, şaşırtıcı, önemli kimi olay ve gelişmelerin öznesi olması gerekiyor (çok az bilinen bir hastalığa yakalanan bir çocuk, beşiz bebek dünyaya getiren bir anne, kırsal kesimde yaşayan, sınırlı imkânlarla geçinen ama üniversiteye giriş sınavında birinci olan bir genç, yanlışlıkla hesabına yatırılan paralarla bir gecede trilyoner olan bir çiftçi, 122 yaşına kadar sağlıklı biçimde yaşamını sürdüren yaşlı bir kadın gibi).

Ancak baştan da belirtildiği gibi bu içerikteki haberlerde yaşanan olay ve durumların sıra dışı olması gerekiyor. Bazen belli toplumsal, ekonomik, siyasal olayları gündeme getirmek için daha sıradan olaylar yaşayan kişiler de haber konusu yapıyorsa da medyadaki egemen eğilim bunun tersi biçimde ortaya çıkıyor. Kişi haberleri daha çok renkli haber türüne örnek oluşturduğundan magazin gazeteciliğinde kullanılmaktadır. Bu genellemeye rağmen habere konu olan kişinin işi, yetenekleri ve kimliği nedeniyle ciddi haber niteliğindeki kişi haberlerine de yazılı ve sözlü basında yer verilmektedir.

Kısa kişi haberleri yazılırken dikkat edilmesi gereken noktaları şöyle sıralayabiliriz:

Kısa kişi haberlerinde ad, soyad gibi bilgileri doğru yazmalıyız.

Yaş, meslek ve diğer bilgilere gerekirse değinmeliyiz.

Kişi haberlerinde, yabancı dildeki isimlerin yazımına özen göstermeliyiz. Nasıl yazıldığını bilmiyorsak araştırmalıyız.

Kısa kişi haberlerinde, kişi veya kişilerle ilgili ilginç gelişme ve olaylara değinmeliyiz. Bu, o kişinin başından geçen bir olay, söylediği tartışmalı sözler ya da işiyle ilgili bir gelişme olabilir.

Kişi haberleri yazılırken haberin doğruluğu araştırılmalı, cevap hakkı yaratacak herhangi bir duruma yol açılmamalıdır.

Haberde adı geçen kişilere yönelik suçlama varsa konuyu iyice araştırmalıyız. Kesin olmayan suçlamalardan kesinmiş gibi bahsetmemeliyiz.

Kişi haberi yazılırken okuyucuları özellikle çocuk ve gençleri yanlış yönlendirebilecek olay ve örnekleri özendirici bir dille anlatmamalıyız.

Kişi haberlerinde ilginçlik özelliği dikkate alınmakla birlikte haberin diğer işlevlerine de dikkat etmeliyiz. Özellikle bilgilendirme ve eğitme işlevini göz önünde bulundurmalıyız.

Toplumsal ve bireysel açıdan iyi ve yeni işler başarmış olan kişilerle ilgili haberlere öncelik vermeye çalışmalıyız.

Özellikle şov dünyasından bazı kişiler başkalarını karalayarak, sansasyon yaratarak anlamsız ve amaçsız birtakım çıkışlarla haber olmak isteyebilirler. Bu kimselere haberde mümkün olduğunca yer vermemeliyiz. Bu tutum toplum sağlığı ve düzeni açısından çok önemlidir.

Bu açıklamalardan sonra kişi haberlerini örneklendirmek için şöyle sınıflandırmak mümkündür:

1.1.1. Tanınmış Kişilerle (Ünlülerle) İlgili Haberler

Daha önce de söylediğimiz gibi tanınmış kişiler okuyucunun ilgisini daha çok çeker. Bu nedenle haberlerde sıkça yer alırlar. Aşağıda bir ünlü ile ilgili kısa bir “kişi haberi” yer almaktadır.

Cem Yılmaz oğluyla ilk kez görüntülendi.

Cem Yılmaz ilk kez oğluyla böyle görüntülendi. Londra'ya yılbaşı tatili için gitmeden önce havaalanında görüntülenen Kemal bebeğin tıpkı babasının kopyası olduğu görüldü.

Cem Yılmaz ile eşı Ahu Yağtu yılbaşı tatili için dn Londra'ya uçtu. İkilinin 5 aylık oğulları Kemal, objektiflere ilk kez bu kadar net görüntü verdi.

X-RAY CİHAZINDA ŐAKALAŐMA

Güvenlik kontrolünde oğlu Kemal'i x-ray cihazına koyar gibi yapan Cem Yılmaz, görevlileri Őoke etti. Oğlunu kucadından indirmeyen Yılmaz'ın neşesi dikkat çekerken görevlilerle de espriler yapıp Őakalaőtı.

Eşı Cem Yılmaz ve oğlu görevlilerle Őakalaőtırken eşı onları geriden izledi. Üçlü daha sonra Londra'ya uçmak için özel bölümden geçip uçağa gitti.

Gördüğünüz gibi haberde tanınmış kişinin yaşadığı sıradan bir olay konu olmuő. Haberde ncelikli olarak ‘‘Kim, ne hakkında ne dedi?’’ soruları cevaplandırılmıőtır. Haberde ‘‘Nerede ve ne zaman?’’ soruları da cevaplandırılmıőt. Haber yazarken bu temel soruların cevaplarını mutlaka vermeliyiz.

1.1.2. Tanınmamış Kimselerle (Ünsüzlerle) İlgili Haberler

Aşağıda tanınmamış kimselerle ilgili örneklere yer verilmiştir. Örnek haberlerdeki kişiler, başlarından geçen olaylar nedeniyle haber konusu olmuşlardır. Az yaşanan, az görülen ve şaşırtıcı bulunan olaylar okuyucuların ilgisini çeken konulardır. Örneklerimizde yer alan olaylar olumsuzdur. Yaralanma ve ölüm, insanların özdeşleşme duygusu ile başkalarının farkına vardığı durumlardır. Bu nedenle, haber yazarken olayın değişik yani alışılmamış ve ilginç olmasına dikkat etmeliyiz. Başarı öykülerine de bu tür haberlerde yer verilmelidir.

KÖPEĞİN ISIRDIĞI KADIN İKİ BACAĞINDAN OLDU

Belçika'da bir köpeğin saldırısına uğrayan 52 yaşındaki kadın, iki bacağı kesilerek ölümden kurtarıldı. Herstal bölgesinde, Alphonsa Xervelle (56) ve Juliette Dekens (52) çifti, önceki gece, oğulları Michael'e ait olan ve aynı evde yaşayan "Rotweiller" cinsi köpeğin saldırısına uğradı. Savcılık evin içinde hayvan ile karı-koca arasında "çok kanlı bir boğuşma" yaşandığını daha sonra müdahale eden ambulans ve itfaiye ekiplerinin kanlar içinde bir apartman dairesi ile karşılaştıklarını açıkladı. Açıklamada, çiftin ağır yaralı olarak ameliyata alındığı ve Dekens'in iki bacağına kesilmesi gerektiği belirtildi. Belçika Ulusal İstatistik Enstitüsü verilerine göre 10 milyon nüfuslu ülkede resmî kayıtlı 1,1 milyon köpek ve 1,7 milyon kedi bulunuyor. Her yıl 35 ila 50 bin kişi köpekler tarafından ısırılıyor.

BOĞA YILANIYLA GÖZ GÖZE

Almanya'nın Hannover kentinde evinde klozet kapağını kaldıran çocuk, boğa yılanıyla karşılaştı. Polis, 7 yaşındaki kız çocuğunun evindeki klozet kapağını kaldırdığı sırada bir yılanla göz göze geldiğini ve şoka girdiğini, annesinin de polise ve itfaiyeye haber verdiğini belirtti. Yakalanmadan önce yeniden klozetin içine kaçan yılanın, zehirli olmayan "boa constrictor" cinsi olabileceği ifade edildi. Yılanın, bir bakıcının kafesinden kaçtığının tahmin edildiği kaydedildi.

1.1.3. Biçim Açısından Kişi Haberleri

Kişi haberlerinin yazılması açısından da değişik teknikler uygulanmaktadır. Aşağıda yer verilen bu tekniklerden çoğu zaman birkaç tanesi, aynı haberin yazımında uygulanabilmektedir. Örneğin, Amerikan Başkanları ile ilgili bir magazin haberi hem betimleyici hem eleştirel hem de genel bir başlık çerçevesinde birden fazla kişiden bahsedilen kişi haberleri kategorisine girebilir. O nedenle bu kategoriler saf kategoriler değildir. Kişi haberleri biçim açısından şu biçimde sınıflandırılabilir:

1.1.3.1. Öyküleyici Kişi Haberleri

Öyküleyici kişi haberi renkli habercilikte sık sık kullanılan haber türlerindedir. Burada habere konu olan kişinin yaşadığı ilginç olaylar ya da cazibeli öz geçmişi, özendirici ve duygusal bir dille hikâye edilir. Zengin bir iş adamının pazarcılıktan bugünlere gelmesi, daha dün tezgâhtarlık yapan birinin bugün ünlü bir pop yıldızı olması gibi haberler bu kapsamda ele alınabilir. Öyküleyici kişi haberlerinde daha az kullanılmakla birlikte olumsuz içerikte haberler de kaleme alınmaktadır. Birkaç yıl önce Türkiye güzeli olan bir genç kızın alkol batağına düşünce ne hâle geldiği ya da bir zamanların başarılı iş adamının nasıl fabrikasında işçi olduğunu anlatan haberler ders verir bir içerikte kaleme alınır.

1.1.3.2. Betimleyici Kişi Haberleri

Bu türde yer alan kişi haberlerinde habere konu olan kimsenin kişisel özellikleri, yetenekleri ya da içinde bulunduğu durum ile ilgili betimlemelere ağırlıklı olarak yer verilir (örneğin bir ünlünün yeni aldığı evle ilgili haber, bir siyasetçinin geçirdiği kaza sonucu sağlık durumu gibi).

1.1.3.3. Açıklayıcı Kişi Haberleri

Açıklayıcı kişi haberlerinde haberin öznesi olan kişi ile ilgili açıklamalara ya da doğrudan kişinin kendisi ile ilgili açıklamalarına yer verilir. Örneğin bir sinema oyuncusunun günlük beslenme alışkanlıkları, bir futbolcunun hangi takımla sözleşme imzaladığına dair haberler bu grupta yer alır.

1.1.3.4. Eleştirel- Sorgulayıcı Kişi Haberleri

Burada ünlü olsun ünsüz olsun habere konu olan kişiyle ilgili durumlar ya da bu kişinin söylediği sözler sorgulayıcı ve eleştirel bir yaklaşımla ele alınır. Genellikle sorulu ya da olumsuz girişle başlayan bu haberlerde adı geçen kişi ile ilgili şüpheli ve çelişkili durumlar da dile getirilir.

1.1.3.5. Röportaj–Mülakat Biçiminde Yazılan Kişi Haberleri

Özellikle televizyon haberciliğinde çok kullanılan bu haber türünde genellikle ünlü, kimi zaman da tanınmayan haber kişisine yöneltilen sorular ve bunların cevabı haberi oluşturur. En çok kullanılan kişi haberlerinden biridir. Soru-cevap tekniğine kısmen de olsa diğer kişi haberlerinde de yer verilir.

1.1.3.6. Bir Tek Kişiden Bahsedilen Kişi Haberleri

Bu tür haberlerde ünlü veya ünsüz tek bir kişiden, o kişinin sözlerinden, yaşadıklarından, başından geçen olaylardan, o kişiyle ilgili gelişmelerden bahsedilir. Haberde yer alan diğer kişiler, yalnızca haberin konusunu oluşturan kimseyle ilgili oldukları sürece haberde yer alır.

1.1.3.7. Genel Bir Başlık Çerçevesinde Birden Fazla Kişiden Bahsedilen Kişi Haberleri

Burada haberde işlenen genel bir konu vardır. Bu konu etrafında ünlü veya ünsüz kimselerle ilgili, durum, olay ve söylemlere yer verilir. Bu haberlere özellikle renkli basında sık sık rastlanmaktadır (Örneğin, Hollywood'un ünlü kadınları formlarını nasıl koruyor?). Ayrıca iki veya daha fazla kişi arasında karşılaştırma yapılacağı zamanda bu türden kişi haberlerine başvurulur.

1.2. Ön Haber Yazmak

Kimi zaman gazeteye girecek haberlerle ilgili bazı ayrıntılar haberin konusunu oluşturan olay ya da olaylar gerçekleşmeden önce bellidir. Bu gibi durumlarda haberi takip eden muhabir ya da editör haberle ilgili ön haber hazırlar. Bu ön haberlerden bazıları ileride gerçekleşecek olayı ya da etkinliği önceden okuyuculara duyurmak amacı taşır. Bazıları ise olay ya da etkinlik gerçekleşikten sonra yazılacak habere hazırlık niteliğindedir. Bu nedenle ön haberleri iki gruba ayırabiliriz

1.2.1. Hazırlık Amacıyla Yazılan Ön Haberler

Ön haberlerin değişik işlevleri vardır. Her şeyden önce haberin genel yapısı önceden oluşturulduğu için bazı bilgiler habere eklenerek haberin kısa zamanda yayına ve baskıya yetişmesini sağlar. Bu durumda haberle ilgili hangi bilgilere gereksinim olduğu ve nelerin araştırılması gerektiğine dair de muhabire bir fikir verir. Ayrıca tören ve toplantı gibi rutin haberlerde ön haber yazılması, hatırlatıcı bir rol oynar ve o konunun atlanmasını önlemiş olur. Ön haber muhabirlere ve editörlere kimi kolaylıklar sağlamakla birlikte bazen onların güç duruma düşmelerine de neden olabilmektedir. Örneğin hava koşulları nedeniyle iptal edilen bir konserin ön haberi, konser gerçekleştirilmiş gibi gazetede yer alabilmekte ve okuyucuların gazeteye olan güvenini azaltmaktadır.

Ön haber, her haber konusu için geçerli bir haber türü değildir. Günler önceden belli olan bir açılış töreni, bir bilimsel toplantı, bir ulusal bayram ön haber biçiminde rahatlıkla yazılabilir. Ayrıca çoğu zaman sağlık durumu kritik olan tanınmış siyasetçilerin, sanatçıların ölümü ile ilgili haberler de ön haber olarak yazılan konular arasındadır. Ancak aniden gelişen ya da hiç bilinmeyen boyutları olan olaylarla ilgili ön haber yazmak mümkün değildir. Örneğin İngiliz kraliyet ailesinin Ege Denizi'nde yatlarıyla tatil yapmaları ve bunu basından gizlemeleri durumunda bu konuda ön haber yazılması beklenemez.

1.1.2. Yayınlanmak Üzere Yazılan Ön Haberler

Ön haberler, gerçekleşeceği önceden belli olan konser, gösteri, açılış, bilimsel toplantı, anma toplantısı gibi etkinlikleri önceden duyurmak amacıyla da yazılır. Hatta diyebiliriz ki bu tür ön haber oldukça yaygındır. Başbakan o gün ne yapacak? Ünlü bir yazar kitaplarını hangi fuarda saat kaçta imzalayacak? Alışveriş merkezinin açılışına hangi ünlüler katılacak? Bunlar gerçekten de okuyucunun merak ettiği konulardır.

Ön haberlerin büyük kısmı duyuru haberleridir ve etkinlikler konusunda okuyucuları bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

Ön haberler şu özellikleri taşımaktadır:

- Ön haberlerde gerçekleşecek olay ve etkinliğin nerede olacağı yazılmalıdır (konser salonu, hastane, resmî bina, sergi salonu gibi).
- Ön haberde etkinlik veya olayın zamanı eğer belliye saatiyle birlikte yazılmalıdır (saat 13.00'te, yarın saat 21.00'de gibi).
- Ön haberde etkinlik veya olaya katılan kişilerden özellikle ünlülerden bahsedilmelidir.
- Ön haberde olayın veya etkinliğin nasıl gelişeceğinden (programından) kısa da olsa bahsedilmelidir.
- Ön haberde olay ya da etkinlikle ilgili yan olaylardan da mümkünse bahsedilmelidir (Davos toplantılarında, küreselleşme karşıtlarının göster yapması bekleniyor gibi).

1.3. Tören Haberi Yazmak

Modern toplumların ve çağdaş devletlerin gündemlerinin önemli bir bölümünü törenler oluşturmaktadır. Törenler, ister bireysel düzlemde ister yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzlemde olsun bütün dünyada insanların ilgisini çeken konuların başında gelmektedir. Törenlerin büyük bir ilgiyle izlenmesinin çeşitli nedenleri vardır. Bunların başında törenlerin önemli ve ilgi çeken kamusal kişiliklere ilişkin olmaları gelmektedir. Bunun yanı sıra ülkelerin önemli ulusal günlerine ilişkin törenler, askerî törenler, müzik, spor, bilim, edebiyat yarışmalarının ödül törenleri, kurumsal tanıtımla ilgili törenler, açılış ve kapanış törenleri dünyanın her yerinde insanlığın ilgisini çekmektedir.

Törenler genellikle önceden basına duyurulan olaylardır. Birçok törenin programı, davetiyelerle katılımcılara ve basına önceden bildirilir. Bu nedenle gazete editörleri törenlere ilişkin hatırlatıcı ön haber yazma şansına sahiptir. Törenle ilgili olarak tören yerinin, gününün ve saatinin, amacının ve adının, katılacak kişiler ve ele alınacak konulara ilişkin bilgilerin önceden bilinmesi ön haber yazımını kolaylaştırmaktadır.

Tören haberi yazılırken dikkat edilmesi gereken noktalar şöyle sıralanabilir:

- Tören haberleri yazılırken 5N-1K kuralına uygun olarak törenle ilgili bilgiler atlanmadan verilmelidir.
- Tören haberleri törenin içeriğine uygun bir zamanlama ile yazılmalıdır. Örneğin, halka açık törenler daha gerçekleşmeden haberleştirilmelidir. Törenle ilgili bilgilerde maddi hata yapmamak için haber yazılmadan eldeki bilgiler tekrar kontrol edilmelidir.
- Törene kimlerin katılacağı veya katıldığı okuyucular açısından önemlidir. Bu nedenle törene katılan kimselerin isimleri ve unvanları haberde doğru biçimde verilmeli ayrıca bu kimseler protokole mensupsa haber yazarken protokol kurallarına da dikkat edilmelidir.

- Törenle ilgili haber değeri taşıyan ve olayın arka planını oluşturan bilgilere haberde yer verilmeli ve okuyucu aydınlatılmalıdır.
- Törenle ilgili sembolik unsurlar (Olimpiyat Meşalesi, Oskar Heykelciği vb.) ve herkesin bilmediği detaylar konusunda okuyucuya ayrıca bilgi verilmelidir.

Hem dünyada hem ülkemizde birçok kimsenin ilgiyle takip ettiği çok sayıda tören düzenlenmektedir. Bu törenler öncelikli olarak iki grupta ele alınabilir.

1.3.1. Düzenledikleri Zamanlara Göre Törenler

1.3.1.1. Her Yıl Düzenlenen Rutin Törenler

Bu törenler her yıl düzenlenir. Ne zaman, nerede yapılacakları, kimlerin katılacağı genellikle önceden bellidir. Bu törenlerin bazıları tarih ve yer konusunda esneklik gösterirken bazıları içerdikleri anlam ve tarihsel özellikleri dolayısıyla hep aynı tarihte hatta aynı saatte düzenlenebilmektedir. Bu törenlere en bilinen örnekler olarak ülkelerin millî bayramları, şehirlerin kurtuluş günleri, önemli kişiliklerin doğum ve ölüm yıl dönümleri sayılabilir. Ülkemizde her yıl düzenlenen 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı Kutlama Törenleri, 30 Ağustos Zafer Bayramı Kutlama Törenleri ve diğer ulusal bayramlarla Erzurum, Maraş, Antep İzmir gibi şehirlerin yabancı işgalinden kurtulmalarına ilişkin törenler en bilinen örneklerdir. Atatürk'ü anmak amacıyla her yıl 10 Kasım'da düzenlenen törenler ise bütün yurttan aynı saatte gerçekleştirilmektedir. Bazı bölgesel, yerel ya da kurumsal törenler de bu kapsamda ele alınabilir. Örneğin Turizm Bayramı ülkemizde her yıl 15 Nisan tarihinde kutlanmaktadır. Ancak bu tarih hafta sonu tatiline denk geldiği zaman kutlama törenleri başka bir güne alınabilmektedir.

Her yıl düzenlenen ve hem küresel hem yerel düzeyde kamuoyunun yoğun biçimde ilgisini çeken bazı törenler ise belli dönemlerde ama farklı tarihlerde düzenlenmektedir. Bu törenlerin en bilinenleri olarak Oscar Ödülleri Dağıtım Töreni, Cannes Film Festivali Kapanış ve Ödül Töreni, Nobel Ödül Töreni, Altın Portakal Film Festivali Kapanış ve Ödül Töreni, Türkiye, Avrupa, Dünya Spor Yarışmaları Açılış ve Kapanış Törenleri, çeşitli yayın kuruluşlarının, derneklerin, üniversitelerin, vakıfların düzenlediği ödül törenleri. kamu ve özel sektöre ait kuruluşların yıl dönümleri sayılabilir.

İslami takvime bağlı olarak düzenlenen kandil kutlama törenleri, Kutlu Doğum Haftası Törenleri, Hac ibadetine ilişkin törenlerle dinî bayramlara ilişkin törenler, hicri takvim gereği her yıl değişen tarihlerde düzenlenmektedir.

1.3.1.2. Belirli Dönemlerde Düzenlenen Törenler (Rutin Olmayan Törenler)

Bu törenler bazı özel amaçlar doğrultusunda belli dönemlerde düzenlenir, geleneksel değildir ancak kimi önemli olaylar ve durumların oluşması durumunda gerçekleştirilir. İngiltere’de Ana Kraliçe’nin 100. yaşına basması nedeniyle düzenlenen törenler, Cumhuriyet’in 87. yıl dönümü nedeniyle düzenlenen törenler, Osmanlı İmparatorluğunun 700. yılı nedeniyle düzenlenen törenler, örnek olarak sayılabilir. Ayrıca bütün dünyada kamusal kişilikleri ilgilendiren evlenme, ölüm, vaftiz, mesleki başarıları kutlama törenleri de bu kapsamda ele alınabilir (örneğin İspanya Prensi’nin Düğün Töreni. Papa II. Jean Paul’un Ölüm Töreni. Yeni Papa’nın görevine başlaması. İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth’in 80. Doğum Günü Töreni gibi).

1.3.2. İçeriklerine Göre Törenler

Tören haberlerini başka kriterlere göre sınıflandırmak da mümkündür. Düzenlendikleri zaman dışında tören haberlerini içeriklerine göre de sınıflandırabiliriz.

1.3.2.1. Ulusal (Millî) Törenler

Bunlar yurt içinde olsun yurt dışında olsun ulusun bütün üyelerince özellikle ulus devletinin resmî organlarınca düzenlenen ve yurt içindeki bütün siyasi, askerî, mülki birimlerle yurt dışındaki temsilcilikler düzenlenen törenlerdir. Ulusal törenlerin en önemlileri başkentte, devletin en yetkili kişilerinin katılımıyla kutlanan törenler olmak üzere bu kapsamdaki bütün törenler gazeteler, dergiler, radyo ve televizyonlar, haber ajansları için haber değeri taşımaktadır. Türkiye, ulusal törenler açısından zenginlik taşıyan bir ülkedir. Başta 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı ve 10 Kasım Atatürk’ü Anma olmak üzere geniş katılımı düzenlenen törenler her sene yazılı ve sözlü basında haberleştirilmektedir. Ayrıca ülkemizde bulunan büyükelçiliklerde kutlanan ulusal bayram kutlamaları da Türk basınında haberleştirilen törenlere örnek oluşturmaktadır.

Aşağıda 19 Mayıs Atatürk’ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı ile ilgili iki gazetede yayımlanan haberlere yer verilmiştir. Metinleri dikkatle okuyunuz ve aynı törenin nasıl farklı bakış açısıyla anlatıldığına dikkat ediniz. Aynı törenle ilgili farklı haberlerin yazılması gazetelerin yayın politikasının yanı sıra muhabirin bakış açısı ile de ilgilidir.

CUMHURİYET 87 YAŞINDA

Cumhuriyet'in 87. kuruluş yıl dönümü tüm yurttta, KKTC'de ve dış temsilciliklerde törenlerle kutlanmaya başlandı. Türkiye Cumhuriyeti'nin 87. kuruluş yıldönümü, tüm yurttta, KKTC'de ve dış temsilciliklerde törenlerle kutlanıyor. Cumhuriyet Bayramı kutlamaları kapsamında Ankara'da ilk tören Anıtkabir'de yapıldı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün başkanlığındaki devlet erkani, Aslanlı Yol'dan yürüyerek Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün mozolesinin bulunduğu bölüme geçti. Cumhurbaşkanı Gül'ün, Ulu Önder'in mozolesine, üzerinde "Cumhurbaşkanı" yazılı kırmızı-beyaz karanfillerden oluşan çelenk koymasının ardından saygı duruşunda bulunuldu ve İstiklal Marşı okundu. Cumhurbaşkanı Gül ve beraberindekiler, daha sonra Misakımillî Kulesi'ne geçti. Anıtkabir Özel Defteri'ni imzalayan Gül, deftere şunları yazdı: "Aziz Atatürk, Cumhuriyet'imizin kuruluşunun 87. yıl dönümünde yarınlara güvenle bakan büyük bir milletin evlatları olarak huzurundayız. Bugün demokratik, laik güçlü, gelişmiş dünyada aktif rol oynayan bir ülke konumuna ulaşmanın gururunu yaşıyoruz. Ülkemizi gösterdiğiniz hedef doğrultusunda geleceğe taşımak için var gücümüzle çalışıyoruz. Türkiye, dünyadaki değişimleri şekillendiren bir ülke olarak daima yükselecektir. Milletimiz bu süreçte Cumhuriyet'in temel değerlerini korumaya ve demokratik gelişimini sürdürmeye karardır. Cumhuriyet Bayramı'nda millet olarak aziz hatıranız önünde saygıyla eğiliyor, size minnet duygularımızla birlikte şükranlarımızı ve saygılarımızı sunuyoruz. Ruhunuz şad olsun." Gül'ün, Anıtkabir Özel Defteri'ni imzalamasının ardından tören alanındaki Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ve öğrenciler, Atatürk'ün mozolesinin önünden saygı geçişi yaptılar.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 87. yıl dönümü dolayısıyla Atatürk Kültür Merkezi Tören Alanı'nda resmigeçit düzenlendi. Resmigeçit törenine, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, TBMM Başkanı Mehmet Ali Şahin, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Işık Koşaner, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç, Yargıtay Başkanı Hasan Gerçek, Bakanlar Kurulunun bazı üyeleri, kuvvet komutanları, yabancı misyon şefleri ile subay, astsubaylar ve vatandaşlar katıldı. Cumhurbaşkanı Gül ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral Koşaner, vatandaşlar ile öğrencilerin bayramını da kutladı. Tören, Cumhurbaşkanı Gül'ün protokoldeki yerini almasıyla başladı. İstiklal Marşı'nın okunmasından sonra öğrenciler şiirler okudu ve halk oyunları gösterisi yapıldı. Bu sırada, Türk Hava Kurumu paraşütçüleri atlayış gerçekleştirdi. Türk bayrağı taşıyan paraşütçülerin atlayışı hem protokol hem de vatandaşlar tarafından alkışlarla karşılandı. Gösteriler, TSK Armoni Müzikası ve karma bandonun pistteki yerini almasıyla devam etti. Karargâh askerlerinin geçişinin ardından sırasıyla muharip gaziler ve iç güvenlik harekatı gazileri, 81 ili temsilen Türk bayrağı taşıyan öğrenciler, sancakları taşıyan askerler, Ankara Garnizonu'na bağlı askerler, büyük boy Atatürk posterleri ve Türk bayrağı taşıyan öğrenciler, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı izci grupları ile Başkent'teki bazı okullardan gelen öğrenciler tören alanından geçtiler.

BU ÖZLEM HİÇ BİTMEYECEK

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, ebediyete intikal edişinin 72. yıl dönümünde törenler ve çeşitli etkinliklerle anılıyor.

ANKARA - Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk, ebediyete intikal edişinin 72. yıl dönümünde törenler ve çeşitli etkinliklerle anılıyor. Ankara'daki ilk tören sabah Anıtkabir'de düzenlendi. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün başkanlığındaki devlet erkani, Büyük Önder'in 72 yıl önce ebediyete intikal ettiği saat 09.05'te Anıtkabir'e çelenk koyarak manevi huzurunda saygı duruşunda bulundu. Aynı anda tüm yurttta sirenler çaldı, bayraklar yarıya indirildi ve saygı duruşunda bulunuldu. Anıtkabir, devlet töreninin ardından, vatandaşların ziyaretine açıldı.

ANMA ETKİNLİKLERİ

Bisikletliler Derneği, "Atamızın Yolundayız" etkinliği kapsamında, 81 ilden 81 bisikletli ile 500 kilometre pedal çevirerek Atatürk'ün huzuruna çıkacak. Kocaeli, Sakarya, Düzce ve Bolu illerinden geçerek 10 Kasım Çarşamba günü Ankara'ya ulaşacak olan bisikletliler, Anıtkabir'de Atatürk'ün huzuruna çıkacaklar.

Gazi Üniversitesi, Cumhuriyet'imizin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü, ölümünün 72. yılında düzenleyeceği etkinliklerle anacak. Bu kapsamda rektörlük binası içinde "Atatürk Resimleri Sergisi" açılacak. Hafta boyunca açık kalacak sergi, ücretsiz gezilebilecek.

Atatürk'ü anma etkinlikleri kapsamında, Anadolu Ajansı Atatürk Fotoğrafları Sergisi de Karaman'da açıldı. Çeşmeli Kilise Sergi Salonu'ndaki sergi, 14 Kasım'a kadar gezilebilecek.

Atletizm Federasyonu, Ulu Önder Atatürk'ün ölümünün 72. yıl dönümü nedeniyle Atatürk Kültür Merkezi Hipodrom Alanı'nda bir koşu düzenleyecek. İlköğretim okullu küçük kızlar ve küçük erkekler, ilköğretim okullu yıldız kızlar ve yıldız erkekler, lise ve dengi okullu genç kızlar ve genç erkekler, üniversite, akademi ve yüksek okullu bayanlar ve erkekler kategorilerinde yapılacak yarışlar, 1500 metre ile 6000 metre arasında değişecek.

Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Atatürk Haftası etkinlikleri kapsamında, 53 ressamın AOÇ Müdürlüğüne bağışladığı yağlı boya resim çalışmalarından oluşan "Atatürk Evleri Yağlı Boya Resim Sergisi" 6 Kasım'da açıldı.

ATATÜRK, EN SEVDİĞİ OPERAYLA ANILACAK

Atatürk, askerî ataşe olarak genç yaşta gittiği Bulgaristan'da sevdiği, her bölümünü ezbere bildiği ve kimi zaman gözyaşları içinde dinlediği "Tosca" eşliğinde anılacak. Ankara Devlet Opera ve Balesi (ADOB), Ata'nın ebediyete intikalinin 72. yıl dönümü olan 10 Kasım'da, Ulu Önder için en sevdiği operanın konser versiyonunu seslendirecek.

Ayrıca Ankara Devlet Opera ve Balesi, saat 12.00'de Opera Sahnesi'nde "Atatürk'ü Anma Konseri" düzenleyecek. Büyük Önder Atatürk'ün sevdiği şarkıların seslendirileceği konserde koroyu Mustafa Erdoğan yönetecek.

1.3.2.2. Dinî Törenler

Burada dinî içerikli olaylarla ve dinsel kimliği olan kişiliklere ilişkin düzenlenen törenler söz konusudur. Örneğin Hac'da Şeytan Taşlama, Ortodoks Hristiyanların Denizden Hac Çıkartma Törenleri, Konya'da düzenlenen Şebiarus Törenleri, her yıl ülkemiz basınında haber olan törenlerdir. Ayrıca bütün dünyada Papa'nın yönettiği ayinler, ünlülerin ve aristokratların çocuklarının vaftiz törenleri, Şii Müslümanların Aşure Günü'nü anmalarına ilişkin törenler haberlerde en çok işlenen konular arasındadır. Siyasal partilerin dinî bayramlarda karşılıklı ziyaretleri, Hristiyanların Noel Ayinleri, Yahudilerin Şabat Bayramları, en bilinen dinî törenlerdir. Bu törenlere dünyanın her tarafından ve farklı kültürlerden örnekler vermek mümkündür. Modern dünyanın kendine özgü kurallarına rağmen hayatın hemen hemen her alanında kadim dinlerin etkilerini taşıyan törenlere rastlamak mümkündür. Örneğin, artık yasak olmasına rağmen bir Hint kadınının Sati geleneklerine uyarak ölen kocasıyla birlikte yakılması bütün dünyada gazete okuyucularının ilgisini çekebilecek bir dinî tören örneğidir.

1.3.2.3. Kültür-Sanat Törenleri

Müzik, sinema, edebiyat, plastik sanatlar, tiyatro gibi etkinliklere ilişkin bütün törenlerle bu içerikteki festival ve şenliklere ilişkin birçok olay bu kapsamda ele alınabilir. Sanat ve edebiyat kaçınılmaz olarak insan yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Toplumların demokratikleşmesi, boş zamanların artması, sosyal hakların özellikle Batılı ülkeler başta olmak üzere bütün dünyada giderek daha fazla elde edilmesi, maddi refahın artması sanat ve edebiyatla ilgilenen ve bu alanda üretilmiş eserleri takip eden geniş kitlelerin oluşmasına imkân vermiştir (İstanbul Film Festivali, Afife Jale Tiyatro Ödülleri, Nobel Edebiyat Ödülü, Berlin Film Festivali, Grammy Ödülleri gibi).

Tören haberlerinde;
Tören kim tarafından düzenleniyor?
Ne zaman yapıldı ya da yapılacak?
Törene kimler katılacak?
Nerede düzenlenecek?

gibi soruların cevapları yer almalı.

1.3.2.4. Bilimsel İçerikli Törenler

Bilimle ilişkili gelişmeler ve bu alanda çalışan bilim adamları her ne kadar geniş kitlelerin ilgisini çekmek açısından çok önemli olarak görülmeseler de dünyanın ve insanlığın ilerlemesi açısından önemlidir (bu nedenle dünyada ve ülkemizde bilimsel gelişmelerin ve bilim adamlarının ekseninde düzenlenen birçok tören vardır. Nobel Fizik Ödül Töreni, TÜBİTAK Bilim Ödülleri Töreni, Matematik Olimpiyatı Ödül Törenleri, mesleğinde belli bir başarı elde etmiş bilim adamlarının adına ya da anısına düzenlenen törenler gibi).

1.3.2.5. Spor İçerikli Törenler

Sporla ilgili törenler, başta popüler sporlar olmak üzere tüm dünyada çok sayıda kişi tarafından takip edilmektedir. Bunun en önemli nedeni yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası platformlarda çok sayıda spor karşılaşmasının düzenlenmesidir. Bilindiği gibi insanlık site devletlerinden beri kendi fiziki gücünün sınırlarını, doğaya meydan okuma gücünü merak etmekte ve bunu öğrenmek için çeşitli etkinlikler düzenlemektedir. Eski Yunan'da ortaya çıkan ve hâlen günümüz dünyasının en önemli uluslararası etkinliği olan olimpiyatlar bunun en bilinen örneğidir. Bu etkinlikler giderek seyirlik bir nitelik kazanmış, bunlara ilişkin törenlerde kendilerine özgü kurallarla gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu törenlerden bazıları; yaz ve kış olimpiyatları açılış ve kapanış törenleri, Akdeniz Oyunları, Balkan Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ve çok sayıda ulusal, bölgesel spor yarışmalarının ödül törenidir. Bu noktada dünyada en çok izleyici toplayan Dünya Futbol Şampiyonası Kupa Töreni gibi etkinlikler de elbette bu sınıflama içerisinde sayılabilir.

1.3.2.6. Ekonomi-İş Dünyasıyla İlgili Törenler

Bunlar genellikle halkla ilişkiler uygulamaları sonucunda haberleştirilen törenlerdir. Bu tür tören haberleri de yazılı ve sözlü basında sıkça yer almakta ve okuyucuların, özellikle iş ve finans çevrelerinin ilgisini çekmektedir. İMKB'nin açılış töreni, bir bankanın ya da büyük bir holdingin yıl dönümü töreni, bir işletmenin yeni bir alanda üretime geçmesi ile ilgili törenler bu kapsamda değerlendirilebilir. İş dünyasından tanınmış ve başarılı kimselere ödül verilen törenler de en çok haber konusu yapılan törenlerdendir.

1.3.2.7. Medya Dünyasıyla İlgili Törenler

Medya bilindiği gibi bir ülkedeki en önemli sektörlerden biridir. Medyanın yasama, yürütme ve yargıdan sonra "4. Kuvvet" olarak anılması aslında hiç abartılı bir yaklaşım değildir. Bu nedenle medya dünyası ve medya çalışanları da kamusal alanda çok belirginlik kazanan ve bütün toplumun ilgi ve merakını çeken toplumsal figürler olarak önem taşımaktadır. Bu nedenle özellikle hem medyanın içinden hem de üniversiteler başta olmak üzere farklı kurumlardan medyayla ilgili ödüller dağıtılmaktadır. Bu ödüllerin verildiği törenler ise yazılı ve basında haber olarak geniş yer tutmaktadır.

Aşağıda Türkiye Müzik Ödülleri ile ilgili bir haber yer almaktadır. Ayrıca haber renkli haber biçiminde yazılmıştır.

TÜRKİYE MÜZİK ÖDÜLLERİ VERİLDİ

Bu yıl 19.su düzenlenen Türkiye Müzik Ödülleri, İstanbul Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. 1995 yılından beri 'Kral Müzik Ödülleri' adıyla düzenlenen ve bu yıl 'Türkiye Müzik Ödülleri' adını alan törene iş, sanat ve müzik dünyasından çok sayıda ünlü isim katıldı. 200 jüriden oluşan ve 4 milyon oyla belirlenen Türkiye Müzik Ödülleri gecesi Murat Boz'un şarkısı ile başladı. Daha sonra geçtiğimiz günlerde hayatını kaybeden ünlü arabesk müzik sanatçısı Müslüm Gürses, Halil Sezai tarafından "Adını Sen Koy" şarkısı ile anıldı. Halil Sezai, kendi yaptığı tişörtü Müslüm Gürses'in eşi Muhterem Nur'a hediye etti.

Akil İnsanlar Heyeti'nin en dikkat çekici isimlerinden biri olan ünlü sanatçı Orhan Gencebay, Kral TV Müzik Ödülleri gecesinde bir konuşma yaptı. Törende 'En İyi Proje' ödülünü Bülent Ersoy'un elinden alan Orhan Gencebay, ödül sonrası 'Gelin Birlik Olalım' şarkısının sözlerini okudu.

Geceye katılan ünlü isimlerden Mustafa Ceceli, "4 dalda adaylık var şimdi. Bakalım kısmet. Genellikle arkadaşlarım da aynı şeyleri söylemişlerdir. Bu havayı tenefüs etmek önemli. Benim aday olmadığım kategorilerde de düzenlediğim şarkılar yarışıyor. Bu akşam Murat Boz ve Sertab Erener'in söyleyeceği şarkılar da benim yeni yaptığım düzenlemeler. Bakalım onlar da görücüye çıkıyor bu akşam. Daha evvelden Kral TV müzik ödülleri adıyla geçiyordu. Bu yıl Türkiye Müzik Ödülleri olarak değiştirildi. Elbette ki bir motivasyon kaynağı ama dediğim gibi yarış veya yarışma gibi düşünmemek lazım bunu. Sektörümüzü her zaman güzel günler beklemesini diliyorum" diye konuştu.

Besteci ve söz yazarı Kayahan, "Ben ödül verdikten sonra çıkacağım. Ben 'Mevsim hâlâ sen' diye bir şarkı çıkardım şimdi onun klibi bitti. 15'inde başlayacak oynamaya. Daha sonra İpek Hanım'a 'Söz ver bana' diye bir şarkı yazdım. Tahmin ediyorum 2 ay içinde seyirciyle buluşacak." dedi.

Pop müzik sanatçısı Murat Boz ise "Kral TV Müzik Ödülleri, Türkiye Müzik Ödülleri diye değiştirildi. Ben ödül almadığım zamanlarda da bu ödül törenine geldim. Ben ödül alsam da almasam da sahnede ödül alan arkadaşlarımı alkışlamaktan onların yanında olmaktan yanayım. Sektörde birbirimizi desteklemek gerektiğini düşünüyorum." şeklinde konuştu.

- *Bu yılki 2013 Türkiye Müzik Ödülleri sahipleri ise şöyle:*
- *En iyi çıkış yapan şarkıcı: Mehmet Erdem*
- *En iyi özgün film müziği: Yıldray Gürgen (Evim Sensin)*
- *En iyi özgün dizi müziği: Aytekin Ataş (Muhteşem Yüzyıl)*
- *En iyi Grup: Seksendört*
- *En iyi klip: Ziynet Sali-Her Şey Güzel Olacak*
- *En iyi proje: Orhan Gencebay'la Bir Ömür*
- *En iyi remix: Geri Dönüş Olsa - Emre Kınay*
- *En iyi düet: Soğuk Odalar-Emre Aydın & Gülden Mutlu*
- *En iyi enstrümantal albüm: Dönmez Yol-Erkan Oğur*
- *En iyi albüm: Es-Mustafa Ceceli*

- *En iyi kadın şarkıcı: Göksel*
- *En iyi erkek şarkıcı: Mustafa Ceceli*
- *En iyi single: Beni Biraz Böyle Hatırla-Emre Aydın*
- *En iyi şarkı: Türkan-Demet Akalın*

1.3.2.8. Kişisel Törenler

Çoğu zaman ünlü kimi zamanda ünsüz kimselerin evlilik, doğum günü, yıl dönümü gibi kutlamaları basında sık sık haber konusu olarak işlenmektedir. Ünlülerin kutlama törenlerinin haber olması daha yaygınken tanınmamış kimselerin basında haber olabilmesi için daha ilginç ve sıra dışı kutlamalar yapması gerekmektedir (örneğin denizaltında nikâh kıymak, paraşütle atlama yaparken evlenme teklif etmek gibi).

1.3.3. Düzenledikleri Yerlere Göre Törenler

Düzenledikleri yere göre törenleri farklı kriterlere göre sınıflandırmak mümkünse de en genel anlamda bu törenleri yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası törenler olarak sayabiliriz. Bu sınıflandırmada törenlerle ilgili olarak ne ve kim sorusu kadar nerede sorusunun cevabı da önem kazanmaktadır. Törenin düzenlendiği yer bazen taşıdığı simgesel, dinî, siyasi anlamlardan dolayı törenin haber değerini arttırabilmekte ya da azaltmaktadır (örneğin ünlü bir aktörün Budist tapınağında evlenmesi, Alanya’da yaşayan ve ölen Hristiyan bir Alman’ın cenaze töreninin isteği üzerine camide yapılması gibi).

1.4. Kaza Haberi Yazmak

Kaza; evde, sokakta, trafikte, iş yerinde beklenmeyen zamanlarda ve durumlarda insanların başına gelen ve çoğu zaman tatsız sonuçlara neden olan istenmeyen olaylar olarak tanımlanabilir. Ancak basında yer alan kazaların çoğu trafik kazaları ile ilgilidir. Trafik kazaları gerçekten de ülke gündeminin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Kazaları şu biçimde sınıflandırabiliriz:

1.4.1. İş Kazaları

İş kazaları teknolojinin yaygın olarak kullanılması ve büyük sanayi tipi makinelerin ortaya çıkmasıyla çeşitlilik ve sayı bakımından giderek artış göstermekte ve insanların başına gelen pek çok durum gibi haber niteliği açısından belli bir önem taşımaktadır. İş güvenlik yasaları ve işçi sağlığı kapsamında yer alan iş kazaları hemen her gün meydana gelmekte, sonuçlarının önemli olması, değişik biçimde gerçekleşmiş olması, ünlülerin başına gelmesi gibi nedenlerle yazılı ve sözlü medyada yer almaktadır. Bir tiyatro oyuncusunun başına dekor düşmesi sonucu ölümü, bir işçinin bir kolunu kesme makinesine kaptırması basında rastladığımız iş kazası haberlerine örnek olarak verilebilir.

1.4.2. Ev Kazaları

Ev kazası haberlerinin öznelere genellikle kadınlar ve çocuklardır. Bunların evlerinde karşılaştıkları tehlikeler ve sonucunda meydana gelen olaylar okuyucunun özdeşleşme duygusuna seslendiğinden zaman zaman yazılı ve sözlü basında ev kazaları haberlerine rastlanmaktadır (örneğin, küçük bir çocuğun üzerine yanan sobanın devrilmesi, ev hanımının saçlarını merdaneli çamaşır makinesine kaptırması gibi).

1.4.3. Açık Alanlarda Meydana Gelen Kazalar

Bu içerikteki haberlerin öznesi parkta oynayan bir çocuk olabileceği gibi işine gitmekte olan bir genç kız, sabah namazı için camiye giden yaşlı bir adam, sulama kanalında yüzen gençler, kısaca herkes olabilir. İnsanların duraklarda, caddelerde, parklarda, evlerinin bahçelerinde başlarına gelen kazalar ve bunların sonuçları olaylar ilginç olduğu sürece kamuoyunun ilgisini çekmektedir (örneğin rüzgârlı bir günde başına kiremit düşerek yaralanan bir kadın, Erzurum'da kışın ayağı kayarak düşen ve bacakları kırılan insanlar, yine çatılardaki buz sarkıtlarının kopması sonucu yaralananlar, sahilde güneş şemsiyelerinin uçması sonucu yaralananlar gibi).

1.4.4. Trafik Kazaları

Fotoğraf 1.2: Trafik kazası

Kaza kategorisinin en önemli bölümünü trafik kazaları oluşturmaktadır. Trafik kazaları ile özellikle ülkemizde çok sık karşılaşılmakta hatta trafik kazaları ulusal ve yıllar yılı çözülememiş bir problem olarak toplumsal gündemin ilk sıralarında yer almaktadır. Hemen her gün birkaç tane trafik kazasına ilişkin habere rastlamak işten bile değil. Trafik kazaları hem kazaya karışan insanları hem de başta bu kimselerin yakınları olmak üzere bütün toplumu ilgilendirmektedir. Her yıl binlerce kişiyi trafik kazalarına kurban veren ülkemizde bu kazaların kamuoyuna duyurulması ve bu konuda bilinçlendirici nitelikte haberlerin yazımı önem taşımaktadır.

- Trafik kazaları temel olarak;
- Kara yollarında gerçekleşen kazalar,
- Deniz kazaları,
- Uçak kazaları,

Demir yolu kazaları olmak üzere 4 grupta incelenebilir.

1.4.4.1. Kara Yollarında Gerçekleşen Kazalar

Trafik kazası deyince aklımıza ilk gelen kara yollarında gerçekleşen kazalardır. Bu kazalar yazılı basında her gün birkaç tane örneğini okuduğumuz haberler olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğru haber yazma becerisi geliştirme açısından kaza haberlerinin yazımında şu noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir:

- Trafik kazalarına ilişkin haberlerin başlıklarında ya da giriş cümlelerinde, çok bilinen kazaları neredeyse kader gibi gösteren, dramatize edici, yoruma açık ifadeler kullanılmamalı, öznel anlatım dilinden uzak durulmalıdır (Trafik canavarı yine can aldı, kader onları yolda yakaladı, Azrail yollarda, Azrail iş başında, Azrail nöbetteydi, yollar kana bulandı, yollar kan gölüne döndü, trafik canavarı bir aileyi yok etti, alkol yine kazaya sebep oldu, aşırı hız bir cana mal oldu, yine bir facia yaşandı gibi.)
- Trafik kazası haberlerinde giriş cümlesi özet ya da yığma giriş olarak düzenlenmesi daha doğru bir yaklaşımdır. Haber dilinde, **“trafik kazaları”** olmaz, oluşmaz gerçekleşmez **“meydana gelir.”** Bir trafik kazası duyulduğunda, öncelikle söz konusu kazada kaç kişinin öldüğü ya da yaralandığı merak edilir. Araçlardaki hasar daha sonra ilgilenilen bir konudur.

Ayrıca **“2 kişi ölürken 3 kişi de yaralandı.”** denilmez. Ölmek ve yaralanmak farklı eylemdir. İki fiilinde eylem değerini hissettirmek için **“2 kişi öldü, 3 kişi yaralandı.”** yazılır. Öyleyse bir trafik kazası haberinin giriş cümlesi şöyle olmalıdır:

Düzce’de dün meydana gelen trafik kazasında 2 kişi öldü, 7 kişi yaralandı.

Ankara-İstanbul yolunda meydana gelen kazada 2 kişi öldü 1 kişi de hafif yaralandı.

- Haberin girişinden sonra kazayla ilgili ayrıntılar oluş sırasına göre verilmelidir.
- Trafik kazalarının meydana geliş nedenleri çeşitlidir. Bu nedenlerden herhangi birini haberde belirtirken ya yetkilileri ya görgü tanıklarını ya da araç içinde bulunan kişileri kaynak almak gerekir. Kazanın nedenini, haberi yazan muhabir belirlememelidir.
- Haberin devamında verilecek bilgi, ölen, ya da yaralananların kimliklerine ilişkindir (adı, soyadı, yaşı, varsa işi, mesleği ya da unvanı).
- Haberin devamında, ölen ya da yaralananlar arasında önemli kişiler varsa, onların öncelikle belirtilmesi gerekir. Ayrıca şoför, muavin, yer hosteslerinin de ölü ve yaralılar arasında bulunup bulunmadığı belirtilmelidir.

- Kazada ölen ya da yaralananların üzerinde kimliği çıkmamış, ya da adı, soyadı belirlenememiş kişiler varsa bu kimseler için “kimliği henüz belirlenemeyen” ifadesi kullanılır.
- Haberde belirtilmesi gereken unsurlardan biri de kazadan sonra şoförlerin durumudur. Öldüler mi? Yaralandılar mı? Olay yerinden kaçtılar mı? Hastanede tedavi altına mı alındılar? Ayakta mı tedavi edildiler (tedavi gördüler)? Gözaltına mı alındılar? Mahkemeye çıkartılıp tutuklandılar mı?
- Haberde kazanın olduğu kara yolunun durumu da belirtilmelidir. Kaza nedeniyle yolun, kara yolunun ya da otoyolunun kapanıp kapanmadığı, dolayısıyla trafiğin aksayıp aksamadığıdır.
- Bu tür haberlerin sonunu “Olayla ilgili soruşturma başlatıldı.”, ya da “Olayla ilgili soruşturma sürüyor.” gibi cümleler eklemeye gerek yoktur. Bunlar yasal olarak gerçekleştirilen işlemlerdir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Yukarıda verilen deniz kazası ile ilgili fotoğraftan yola çıkarak Ege Denizi'nde gerçekleşen ve çok sayıda denizcinin kaybolduğu, bir deniz kazası haberi yazınız. Haberi arkadaşlarınızla değerlendiriniz

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Haberle ilgili bilgileri öncelik ve önem sırasına göre kurgulayınız.	➤ Bilgileri önem sırasına göre kurgularken 5N-1K kuralından yararlanınız.
➤ Haberin girişine en önemli ve öncelikli bilgileri kısa ve anlaşılır şekilde yazınız.	➤ Cümlelerinizin anlaşılır ve açık olmasına dikkat ediniz.
➤ Haberin gövdesinde haberle ilgili ayrıntılı bilgileri önem sırasına göre yazınız.	➤ En önemli bilgilerin ne olacağını tespit ederken arkadaşlarınızın görüşlerini alınız.
➤ Habere en uygun başlığı yazınız.	➤ Farklı başlıklar yazarak haberi en iyi yansıtanı seçiniz.
➤ Haberini okuyarak anlatım ve dil bilgisi yanlışlıklarını düzeltiniz.	➤ Bu konuda sözlük, kılavuz gibi yardımcı kaynaklara başvurunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi renkli haber biçiminde yazılmak için daha uygundur?
A) Kısa kişi haberi
B) Tören haberi
C) Kaza haberi
D) Yangın haberi
2. İran sınırındaki gümrük kapısının Başbakan'ın katıldığı bir törenle hizmete açılmasını duyuran haber nasıl isimlendirilebilir?
A) Kısa kişi haberi
B) Tören haberi
C) Kaza haberi
D) Yangın haberi
3. Aşağıdakilerden hangisi ön haber yazılabilecek durumlardan biri değildir?
A) Kısa kişi haberi
B) Tören haberi
C) Kaza haberi
D) Yangın haberi
4. Kaza haberi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?
A) Haberin girişinden sonra kazayla ilgili ayrıntılar oluş sırasına göre verilmelidir.
B) Trafik kazalarının meydana geliş nedenleri çeşitlidir. Bu nedenlerden herhangi birini haberde belirtirken ya yetkilileri ya görgü tanıklarını ya da araç içinde bulunan kişileri kaynak almak gerekir. Kazanın nedenini, haberi yazan muhabir belirlememelidir.
C) Kaza ölen ya da yaralananların kimliklerine ilişkin bilgilerin verilmesine gerek yoktur. Yalnızca isimleri verilmelidir.
D) Kazada ölen ya da yaralananlar arasında önemli kişiler varsa onların öncelikle belirtilmesi gerekir. Ayrıca şoför, muavin, yer hosteslerinin de ölü ve yaralıları arasında bulunup bulunmadığı belirtilmelidir.
5. Grizu patlamasında hayatını kaybeden madencilerle ilgili haber aşağıdaki kategorilerden hangisine girer?
A) Dışarıda meydana gelen kazalar
B) Trafik kazaları
C) Ev kazaları
D) İş kazası

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Basın bültenlerinden haber yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Gazete ve dergileri inceleyerek farklı kurumlarla ilgili haberleri tespit ediniz
- Kurum ve kuruluşlarla ilgili haberleri okuyarak bunların açıklama-duyuru haberi mi araştırma haberi mi olduğunu dikkatle inceleyiniz.
- Köşe yazarlarının yazılarını dikkatle okuyarak basın bültenleriyle ilgili olup olmadığını inceleyiniz.

2. BASIN BÜLTENLERİ

Basın bültenleri kurum ve kuruluşlarla, tanınan siyasetçi, sanatçı, sporcu, iş adamı gibi kişilerin faaliyet ve etkinliklerini ve kamuoyuna açıklamak istedikleri diğer bilgileri kapsayan, basına yönelik olarak hazırlanmış periyodik duyurulardır. Basın bültenleri hem kurumsal hem de kişisel düzeyde yürütülen halkla ilişkiler faaliyetlerinin araçlarındandır.

Basın bültenleri genellikle özel kuruluşların kullandığı araçların başında gelmektedir. Bu kuruluşların yanı sıra kamu kuruluşları ve kamu iktisadi teşebbüsleriyle, sivil toplum örgütleri de basın bülteni hazırlayarak kendilerini yerel ve ulusal kamuoyuna tanıtmayı amaçlamaktadırlar. Basın bültenleri gönderildikleri gazete veya diğer kitle iletişim araçları tarafından aynen yayınlanabilecekleri gibi haberleştirilerek ya da köşe yazılarında işlenerek de kullanılabilirler.

2.1. Basın Bültenlerinden Haber Yazma Kuralları

Basın bültenlerinde haber yazan muhabir ve editörlerin şu noktalara dikkat etmesi gerekir:

- Her basın bülteni haberleştirilemez. Haber yazılabilmesi için basın bülteninde yer alan bilgilerin haber değeri taşıması gerekir.
- Basın bülteni yoluyla farklı kurumların ilan ve reklam yayımlama amacına alet olunmamalı, öncelikle haber-kamu yararı dengesi sağlanmaya çalışılmalıdır.

- Basın bülteninden haber yazılırken kurumun adından bahsedilmeli ancak logosu ve örgüt kültürü ile ilgili diğer işaret ve imlere, reklam kapsamında yer alacağından mümkün olduğunca az yer verilmelidir.
- Gerçeklerle çelişen, doğru bilgi vermeyen ya da zamanlılık ilkesine uygun hazırlanıp sunulmayan basın bültenleri haberleştirilmemelidir.
- Yazımı uzmanlık gerektiren basın bültenleri uzman muhabirler tarafından haberleştirilmelidir.
- Basın bültenleri haberleştirilirken bültenin uzunluğundan çok haber değerine göre haber yazılmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Formun Üstü

Basın Bülteni

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

04.06.2011

BASIN BÜLTENİ

4 Haziran 2011 günü, 1.070.148 öğrencinin başvurduğu 8. sınıflar seviye belirleme sınavı, 10'u yurt dışı olmak üzere toplam 654 sınav merkezinde Türkiye saatiyle 10.00'da başlatılmıştır.

Öğrencilere sınavda, 23 Türkçe, 20 matematik, 20 fen bilimleri, 20 sosyal bilimler ve 17 yabancı dil sorusu olmak üzere 100 soru sorularak 120 dakika süre verilmiştir.

Sınavda özel eğitim alan öğrencilerimiz için de özür gruplarına göre her türlü tedbir alınmıştır. Özel eğitim alan 1176 öğrenci sınava girmiş, bunlardan 25 öğrenci evde ya da hastanede gözetmen kontrolünde sınava alınmıştır.

Sınav esnasında rahatsızlanan iki öğrencinin, sınav salonu değiştirilmiş ve tek kişilik ayrı bir salonda gözetmen kontrolünde sınava alınmıştır.

Özür durumunu sınav günü bildiren bir öğrenci de tek kişilik salonda gözetmen kontrolünde sınava alınmıştır.

Yazı yazdığı sağ kolu kırılan iki öğrenci de gözetmen eşliğinde yedek salonda sınava alınmıştır.

Emniyet teşkilatından alınan bilgilere göre sınavda herhangi bir güvenlik problemi yaşanmamıştır.

444 Bakanlık temsilcisi ile yaklaşık 25.000 emniyet görevlisi başta olmak üzere 134.474 bina ve salon görevlisinin yer aldığı 8. Sınıf Seviye Belirleme sınavı, yurt içi ve yurt dışında, özürlü öğrencilere verilen ek süreyle birlikte, Türkiye saatiyle saat 12.30'da, herhangi bir aksaklık yaşanmadan sorunsuz bir şekilde tamamlanmıştır.

**Basın ve Halkla
İlişkiler Müşavirliği**

Yukarıda verilen basın bültenini işlem basamaklarına uygun olarak haberleştiriniz. Bu haberleri yazarken sınıftaki arkadaşlarınızla fikir alışverişinde bulununuz. Yazdığınız bültenleri birkaç kez okuyunuz ve arkadaşlarınızın düşüncesini alınız. Bülten yazarken başarısız olduğunuzu düşünüyorsanız konuyla ilgili bilgileri tekrar ediniz ve modüldeki örnekleri yeniden inceleyiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Basın bültenlerinden haber yazma kurallarını açıklayınız	➤ Bu kuralları öğrenmeniz basın bülteni yazarken size kolaylık sağlayacaktır.
➤ Örneklerdeki basın bültenlerinde yer alan bilgileri okuyarak önemli unsurlarını belirleyiniz.	➤ Önemli unsurları belirlerken toplum gündemine dikkat ediniz.
➤ En önemli bilgileri özetleyerek haber girişine yazınız.	➤ Haber girişi yazarken önemliden önemsiz doğru bilgileri sıralayınız.
➤ Haberin gövdesinde haberle ilgili bilgileri önem sırasına göre aktarınız.	➤ Haber gövdesi yazarken bilgileri ters piramit kuralına göre sıralayınız.
➤ Haberi en iyi yansıtan başlık ya da başlıkları yazınız.	➤ Haberi en iyi yansıtan başlığı yazabilmek için farklı başlıklar yazınız ve arkadaşlarınızdan fikir alınız.
➤ Haberi okuyarak anlatım ve dil bilgisi yanlışlıklarını düzeltiniz.	➤ Haberi birkaç kez okuyunuz. Sözlük ve Yazım Kılavuzu'ndan doğru yazımları tekrar kontrol ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi basın bültenleri için geçerli değildir?
A) Uzun içerikli olarak hazırlanmalıdır.
B) Halkla ilişkiler aracıdır.
C) Bütün basın kuruluşlarına yönelik olarak hazırlanabilir.
D) Ani gelişen sorunlar için de hazırlanabilir.
2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?
A) Her basın bülteni haberleştirilemez. Haber yazılabilmesi için basın bülteninde yer alan bilgilerin haber değeri taşıması gerekir.
B) Basın bülteni yoluyla farklı kurumların ilan ve reklam yayınlama amacına alet olunmamalı, öncelikle haber-kamu yararı dengesi sağlanmaya çalışılmalıdır.
C) Basın bülteninden haber yazılırken kurumun adından bahsedilmeli ancak logosu ve örgüt kültürü ile ilgili diğer işaret ve imlere, reklam kapsamında yer alacağından mümkün olduğunca az yer verilmelidir.
D) Basın bültenleri her zaman ekonomi muhabirler tarafından haberleştirilmelidir.
3. Kurum ve kuruluşlarla, tanınan siyasetçi, sanatçı, sporcu, iş adamı gibi toplumsal aktörlerin faaliyet ve etkinliklerini ve kamuoyuna açıklamak istedikleri diğer bilgileri kapsayan, basına yönelik olarak hazırlanmış periyodik duyurular ne denir?
A) Basın toplantısı
B) Basın bilgilendirme yazısı
C) Basın bülteni
D) Basın çalışması
4. Basın bülteni ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?
A) Basın bültenleri belirli format ve özelliklere sahip olan bir yazı türüdür.
B) Basın bültenleri hem örgütsel hem de kişisel düzeyde yürütülen halkla ilişkiler faaliyetlerinin araçlarıdır.
C) Basın bültenleri genellikle özel iktisadi kuruluşların kullandığı araçların başında gelmektedir.
D) Basın bültenleri haberleştirilirken bültenin uzunluğu önemlidir.
5. Türkiye'nin Ege Denizi'ndeki konumu ile ilgili açıklamaları kapsayan basın bülteni kim tarafından hazırlanabilir?
A) Deniz Kuvvetleri Komutanlığı
B) İçişleri Bakanlığı
C) Dışişleri Bakanlığı
D) Millî Savunma Bakanlığı

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Sayısal verilerden yararlanarak haber yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Gazete ve dergileri inceleyerek istatistiki sonuçlara ve sayısal verilere dayalı olarak yazılan haberleri inceleyiniz.
- Sayısal verilere dayalı haberlerde kullanılan grafik, tablo gibi görsel araçları inceleyiniz.
- Sayısal verilere dayalı olarak yazılan haberlerinin konularını listeleyiniz.

3. SAYISAL VERİLERDEN YARARLANARAK HABER YAZMA TEKNİKLERİ

Haber her zaman olaylar ve birinci el kaynaklar üzerine kurulu bir metin değildir. Kimi zaman toplum yararı ve kamuoyunun bilgilendirilmesi açısından bazı belge ve raporların haberleştirilmesi ve bazı istatistiksel rakamların kamuoyuna açıklanması gerekmektedir. Sayısal verilerden yola çıkılarak haber yazılması günümüz gazeteciliğinde sık kullanılan haber yazma yöntemlerinden biridir. Sayısal verilerden yola çıkılarak yazılan haberler, öncelikli olarak hükümetin para politikaları ve ülke kalkınmasıyla ilgili iktisadi verileri konu edinmektedir. Bunun yanı sıra bankacılık, borsa, üretim ve hizmet sektörü, başta emlak, turizm olmak üzere değişik alanlara ilişkin ekonomik çözümler ve gelişmeler de sayısal verilerden yararlanılarak haberleştirilen konuların başında gelmektedir. Örneğin ülkemiz için o hafta İMKB’de yaşanan hareketliliğin borsa bileşik endeksindeki değişikliklerle borsada yer alan şirketlerin hisse senetlerindeki günlük ve haftalık değişimlerin açıklandığı bir haber sayısal verilere dayanmak durumundadır.

Sayısal verilere dayanarak yapılan haberin inandırıcılığı artmaktadır. Elbette bu yaklaşımın gelişmesinde günümüzde geçerli bilimsel anlayış sonucunda alan araştırmalarının artması ve bu araştırma sonuçlarının istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmesi rol oynamaktadır.

Sayısal verilere dayanarak haber yazmak konusunda üzerinde durulması gereken noktalar şöyle sıralanabilir:

- Bütün muhabirler özellikle mesleğe yeni başlamış olanlar sayısal verileri temel olarak haber yazma yeterliliğine sahip değildir. Başta ekonomi haberleri olmak üzere sayısal verilerin değerlendirilmesi ve haberleştirilmesi uzmanlık gerektirir. Bu nedenle bu türden haberleri yazacak kimselerin istatistiksel verileri yorumlayıp aktarabilecek eğitimi almış olmaları ya da bu konuda tecrübeli olmaları gerekir. Bunun dışında sayısal verilere dayanan ama daha az uzmanlık isteyen konularla ilgili diğer haberleri bütün muhabirler yazabilir (örneğin ülkedeki okullaşma oranları gibi).
- Sayısal veriler haberleştirilirken okuyucu kitlesinin genel durumu göz önüne alınmalı, karmaşık grafiklerden ve tablolardan uzak durulmalıdır. Gazete okuyucusu, haberi kolaylıkla anlamalı, kafası karışmamalıdır. Bu nedenle ayrıntıları veren sayısal ifadelerden kaçınılmalı, bunlar anlaşılır bir dille ifade edilmeli, haber açıklayıcı anlatım biçimine dayandırılmalıdır.
- Sayısal verilere dayalı bazı konular haberleştirilirken haberin okunmasını kolaylaştırmak amacıyla, haberin içeriğine uygun olarak animasyonlara, renkli çizim tekniklerine yer verilmeli, haber ilgi çekici ve sevimli hâle getirilmelidir.
- Sayısal verilerle ilgili olarak haberde yer alan tablo ve grafiklerin okunup yorumlanmasını kolaylaştırmak amacıyla bunlara ilişkin açıklamalar tablo ve grafiklerin altında belirtilmelidir.
- Gazetelerin sayısal verilerle ilgili haberleri okuyucuya iletirken kullandıkları grafikleştirme ve tablolaştırma tekniği sürekli değiştirilmemeli ve okuyucunun belli tekniklere aşinalık duymasına dikkat edilmelidir.
- Bir haber metni içinde çok sayıda tablo ve grafiğe yer verilmemeli, sayılarla ilgili ifadeler mümkün olduğunca sözel bir dille ifade edilmelidir.
- Sayısal verilerden oluşturulan haberlerin başlığı atılırken en gerekli ve ilginç sayısal sonuç verilmeli uzun ve zorlayıcı ifadelerden uzak durulmalıdır.
- Haberin doğruluğu açısından haber merkezine gelen veriler kontrol edilmeden, araştırılmadan haberleştirilmemelidir. Özellikle borsa ve özel bankacılık sektöründe kimi kuruluşların halkı manipüle etmesine aracı olunmamalıdır. Ülkemizde kimi özel banker ve bankacılık kurumları yakın döneme kadar büyük halk kitlelerini mağdur etmiş ve çok sayıda kişi, bütün ekonomik birikimlerini kısa dönemde yüksek faiz beklentisiyle kaybetmişlerdir. Bu nedenle bu tür kuruluşların bilançoları ve yıllık raporları haberleştirilirken kamu yararı açısından daha hassas davranmak gerekmektedir.
- Özellikle seçim dönemlerinde kimi kamuoyu araştırma şirketleri siyasal partilerin alacakları oy oranları ile ilgili araştırmalar yapmakta ve bu veriler gazetelerde haber olarak yayımlanmaktadır. Bu türden haberler yazılırken araştırma şirketinin bağımsız bir yapıya sahip olmasına ve elde edilen verilere bilimsel bir ölçüm sonucu ulaşıp ulaşılmadığına dikkat edilmelidir. Bu içerikteki haberler yayımlanırken en azından farklı kuruluşlardan gelen sonuçların yansıtılması, okuyucunun dengeli bir biçimde bilgilendirilmesini sağlamak için bir yöntem olarak kullanılmalıdır.

Türkiye ekonomisi yüzde 2,2 büyüdü.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) açıkladığı verilere göre 2012 yılında Türkiye ekonomisi yüzde 2,2 büyüdü.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) açıkladığı verilere göre Türkiye ekonomisi 2012 yılında yüzde 2,2 oranında büyüdü.

TÜİK, 2012 yılı dördüncü çeyrekteki Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. Açıklamada, 2012 yılının son çeyreğinde büyümenin yıllık bazda yüzde 1,4 olduğu belirtilirken yılın tamamında ise büyümenin yüzde 2,2 oranında olduğu kaydedildi.

Açıklamada, GSYH değerinin sabit fiyatlarla yüzde 1,4 arttığı belirtildi. Üretim yöntemiyle gayri safi yurt içi hasıla tahmininde, 2012 yılı dördüncü üç aylık çeyreği bir önceki yılın aynı çeyreğine göre cari fiyatlarla yüzde 7,4'lük artışla 364 milyar 177 milyon TL olurken sabit fiyatlarla bu artış yüzde 1,4'lük oranla 29 milyar 935 milyon TL oldu.

2012 YILINDA GSYH, CARİ FİYATLARLA 1 TRİLYON 416 MİLYAR 817 MİLYON TL OLDU.

TÜİK'in açıkladığı rakamlara göre ise Türkiye ekonomisi 2012 yılında yüzde 2,2 oranında büyüdü. Açıklamada GSYH değeri 2012 yılında cari fiyatlarla yüzde 9,2'lik artışla 1 trilyon 416 milyar 817 Milyon TL, sabit fiyatlarla yüzde 2,2'lik artışla 117 milyar 754 Milyon TL olduğu bildirildi.

Kişi başına gayri safi yurt içi hasıla değeri 2012 yılında cari fiyatlarla 18 bin 927 TL, ABD doları cinsinden 10 bin 504 dolar olarak hesaplandı.

Takvim etkisinden arındırılmış sabit fiyatlarla GSYH 2012 yılı dördüncü üç aylık çeyreği bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 1,4'lük artış gösterirken mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH değeri bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,0 oldu.

Türkiye, 2012 yılında ilaca ne kadar ödedi?

Türkiye, yabancı ilaç firmalarına her yıl servet ödüyor. Devlet, 2012 yılında ilaç için toplam 13,8 milyar lira ödeme yaptı.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de son yıllarda şifalı bitkileri ve bu bitkilerden elde edilen formüllere büyük ilgi var. Ancak son zamanlarda fitoterapi yani şifalı bitkilerle tedaviye destek çalışmaları tüm dünyada büyük bir hız kazandı.

Hastalıklara karşı bitkisel ürün kullanımı Japonya, ABD ve Almanya gibi birçok ülkede yüzde 50'nin üzerine çıkmış durumda. Türkiye'de de fitoterapi üzerine son yıllarda yoğun bir çalışma var. Özellikle kalabalık bir doktor, eczacı ve biyolog grubuyla birlikte yıllardır şifalı bitkiler üzerine çalışmalar yapılıyor.

UYGULAMA FAALİYETİ

Okulunuzda öğrenci başarı oranları ve üniversiteleşme ile ilgili sayısal verilerden çıkarak aşağıdaki işlem basamaklarına dikkat ederek kısa bir haber yazınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Haberle ilgili bilgileri inceleyiniz.	➤ Bilgileri gruplandırınız.
➤ Haberle ilgili bilgileri öncelik ve önem sırasına göre kurgulayınız.	➤ Önemli olan bilgileri belirleyiniz.
➤ Haberin girişine en önemli ve öncelikli bilgileri kısa ve anlaşılır şekilde yazınız.	➤ Giriş konusundaki bilgilerinizden yola çıkınız.
➤ Haberin gövdesinde haberle ilgili ayrıntılı bilgileri önem sırasına göre yazınız.	➤ Haber gövdesini ters piramit kuralına göre yazınız.
➤ Haberi en iyi yansıtan başlığı yazınız.	➤ Birkaç başlık örneği yazarak en uygununu seçiniz.
➤ Haberi okuyarak anlatım ve dil bilgisi yanlışlıklarını düzeltiniz.	➤ Haberi birkaç kez okuyunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki konulardan hangisi sayısal verilerden haber yazılması için uygundur?
A) Sosyolojik araştırmaların sonuçları
B) Ekonomik araştırmaların sonuçları
C) Siyasal araştırmaların sonuçları
D) Hepsi
2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?
A) Haberin doğruluğu açısından haber merkezine gelen veriler kontrol edilmeden araştırılmadan haberleştirilmemelidir.
B) Gazetelerin sayısal verilerle ilgili haberleri okuyucuya iletirken kullandıkları grafikleştirme ve tablolaştırma tekniği sürekli değiştirilmeli yeniliklerle öncelikli olarak yansıtılmalıdır.
C) Siyasal araştırmaların sonuçları haberleştirilirken araştırma şirketinin güvenilir olmasına dikkat edilmelidir.
D) Sayısal veriler haberleştirilirken okuyucu kitlesinin genel durumu göz önüne alınmalı, karmaşık grafiklerden ve tablolardan uzak durulmalıdır.
3. Sayısal verilere dayalı haber yazılırken haber kaynağı olarak en çok başvurulan kaynak aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bankacılar
B) Resmî kurumlar
C) İkinci el kaynaklar-belgeler
D) Birinci el kaynaklar-haberde adı geçen kişiler
4. Sayısal verilerle ilgili haberlerde aşağıdakilerden hangisi en çok kullanılır?
A) Tablolar-grafikler
B) Fotoğraflar
C) Animasyonlar
D) Resimler
5. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?
A) Yüzdeler yazı ve rakamla gösterilir
B) Binli haneler yazı ve rakamla karışık yazılır.
C) Rakamla yazılmış bir sayıya gelen ekler , “kesme” (‘) işareti ile ayrılmasına gerek yoktur.
D) 2’den 999’a kadar olan sayılar bir istisnanın dışında rakamla yazılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Foto haber yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Gazete ve dergileri inceleyerek foto haberleri inceleyiniz.
- Fotoğraf altı haberlerden örnekleri bularak sınıf panosuna asınız ve bu fotoğrafların hangi özelliklerinden dolayı haberleştirildiği üzerine tartışınız.
- Fotoğraf altı haber metinlerini uzunluk, kısalık, haber fiilleri ve haber yazım teknikleri açısından inceleyiniz.

4. FOTOĞRAF ALTI HABER YAZMAK

Günümüz gazetecilik anlayışında haber giderek daha çok görsel malzemelerle desteklenen bir içeriğe sahiptir. Artık uzun uzun kaleme alınmış ve günlerce araştırılmış haber dizileri yerine kısa ve görsel unsurlarla desteklenmiş haberler okuyucunun daha çok ilgisini çekiyor. Şüphesiz bu durum hem televizyon haberciliği hem de *İnternet* gazeteciliği ile yarışan gazete ve dergiler için kaçınılmaz bir zorunluluk gibi görünüyor. Bu rekabet ortamında gazete haberlerinin fotoğraf unsuru ile desteklenmesi gerekiyor. Haber fotoğrafı okuyucuyu bilgilendiren, haberi tanımlayan, güçlendiren ve kimi zamanda haberin içeriğinden daha çok ön plana çıkan bir haber unsurudur.

Haber fotoğrafçılığı ya da foto muhabirliği muhabirlikten farklı ve uzmanlık isteyen bir alandır. Haberi takip eden muhabir kimi zaman fotoğrafını kendi çekerken kimi zaman da bu iş için bir foto muhabiri görevlendirilir. Fotoğrafı kim çekerse çeksin haberi en iyi biçimde yansıtması ve görüntü açısından baskıya girecek kalitede olması gerekir. Bir haber fotoğrafı haberi özetleyen, dengeleyen, ilginç kılan, içeriği güçlendiren, anlamı vurgulayan olayı belgeleyen, haberin inandırıcılığını artıran, gerçekliğini ispatlayan bir belgedir. Bu nedenle fotoğraf hem haberi oluşturan unsurlardan biri hem de kimi zaman bizzat haberin kendisidir.

Fotoğrafın haberin önüne geçtiği, haberi kendinde topladığı ve çok söze gerek bırakmadığı durumlarda fotoğraf altı haberi yazılarak fotoğrafın bu anlatım gücünden yararlanılabilir. **Fotoğraf altı haber**, birlikte kullanıldığı fotoğrafın genellikle altına kimi zaman sağ veya sol yan boşluğuna yazılan, daha çok fotoğraftaki olayı tanımlayan ve haberden çok fotoğrafın ön planda bulunduğu kısa haber metnidir.

Haberde fotoğrafın ön plana geçtiği durumlarda, genellikle kaliteli ve görsel nitelikleri yüksek olarak nitelendirilebilecek fotoğraflar için yazılan fotoğraf altı haberler, haber yazma tekniği açısından özel bir uygulama gerektirmez. Çünkü bu tür haberler genellikle 5-7 cümleden oluşan ve fotoğraf altına yazılmış, başlıklı, kısa haberlerdir. Genellikle hayvanlar, doğal güzellikler ve doğadaki şaşırtıcı durumlar, bebeklerin ve çocukların sempatik hâlleri, güzelliğiyle ön plana çıkan modeller, mankenler, oyuncular fotoğraf altı haberlerin ana konularını oluşturmaktadır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Fotoğraf 1

Fotoğraf 2

Fotoğraf 1’den yola çıkarak sokaklarda çalışmak zorunda kalan çocukların sayısının giderek arttığına dair bir fotoğraf altı haber yazınız. Sınıf arkadaşlarınızla çalışmalarınızı değerlendirerek kendinizi yetersiz gördüğünüz konular üzerinde tekrar durunuz ve bu konulara ilişkin uygulamaları yineleyiniz.

Fotoğraf 2’den yola çıkarak bir fotoğraf altı haber yazınız. İçeriği kendiniz belirleyiniz. Çalışmanızı aşağıdaki işlem basamaklarına dikkat ederek yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Haberle ilgili fotoğrafı inceleyiniz.	➤ Fotoğrafı hem anlatım gücü hem teknik özellikleri açısından inceleyiniz.
➤ Haberle ilgili bilgileri değerlendiriniz.	➤ Haberle ilgili bilgileri değerlendirirken konuyla ilgili değişik görüşleri göz önünde bulundurunuz.
➤ Haberde kullanılacak bilgileri “5 N 1 K Kuralı”na göre yazınız.	➤ Haberle ilgili bilgileri haberleştirmeden doğruluğunu kontrol ediniz.
➤ Haberini okuyarak anlatım ve dil bilgisi yanlışlıklarını düzeltiniz.	➤ Haberi birkaç kez dikkatle okuyunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki konulardan hangisi fotoğraf altı haber yazılması için uygun değildir?
A) Savaşı yaşayan çocuklar
B) Güzel kadınlar
C) Bankacılık sektöründeki gelişmeler
D) Doğal güzellikler
2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?
A) Haber fotoğrafı durağan olmamalı hareket içermeli ve devinim bildirmelidir. Çünkü haber çoğu zaman olaylara, olaylar ise harekete dayanmaktadır.
B) Fotoğraf haberi, betimlemeli, açıklamalı ve en kısa biçimde özetlemelidir.
C) Haber fotoğrafı geleneksel hatıra fotoğrafçılığının bakış açısına sadık kalmalıdır.
D) Fotoğraf haberi oluşturan olayın geçtiği yerde çekilmeli ve olayın en can alıcı, en ilginç anını yansıtmalıdır.
3. Fotoğraf altı haber metni hangi uzunlukta olmalıdır?
A) 5-7 cümle
B) 15-20 cümle
C) 3-5 cümle
D) 20-25 cümle
4. Fotoğraf altı haber-gerçeklik ilişkisi üzerine aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
A) Gerçekliği en iyi biçimde yansıtmalıdır.
B) Fotoğraf teknolojisi gerçeklikten daha önemlidir.
C) Fotoshop gibi programlardan özellikle yararlanılmalıdır.
D) Önemli olan görüntünün çarpıcılığı ve farklılığıdır. Gerçeklik ikinci planda olmalıdır.
5. Fotoğraf altı haberin giderek daha çok kullanılması aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?
A) Gazete-televizyon rekabeti
B) Gazete-İnternet gazetesi rekabeti
C) Okuyucuların görsel algıda kolaylığı tercih etmesi
D) Hepsi

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu modül sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. “Kim?” sorusunun cevabının önemli olduğu olay ve durumlarda yazılan kısa haberlere ne ad verilir?
A) Kısa kişi haberleri
B) Protokol haberi
C) Mülakat
D) Röportaj
2. Kazada yaralanan veya hayatını kaybeden fakat kimliği belirsiz olan kimseler için hangi ifade kullanılmalıdır?
A) Meçhul.
B) Kimliksiz.
C) Kimliği henüz belirlenmemiş.
D) İsimsiz.
3. Haber fotoğraflarında en çok kaç kişiyi aynı karede görüntülemek doğru bir yöntemdir?
A) 15
B) 8
C) 7
D) 5
4. Birlikte kullanıldığı fotoğrafın genellikle altına kimi zaman sağ veya sol yan boşluğuna yazılan, daha çok fotoğraftaki olayı tanımlayan ve haberden çok fotoğrafın ön planda bulunduğu kısa haber metnine ne denir?
A) Foto-mülakat
B) Görüntülü haber
C) Flaş haber
D) Fotoğraf altı haber
5. Bir hafta içinde İMKB’de yaşanan hareketliliğin, borsa bileşik endeksindeki değişikliklilerin, borsada yer alan şirketlerin hisse senetlerindeki günlük ve haftalık değişimlerin açıklandığı haber aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sayısal verilere dayalı haber
B) Toplantı haberi
C) İç haber
D) Uzmanlık haberi

6. Fotoğraf altı haber ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Haber fotoğrafı okuyucuyu bilgilendiren, haberi tamamlayan, güçlendiren ve kimi zamanda haberin içeriğinden daha çok ön plana çıkan bir haber unsurudur.
- B) Basında dört türlü fotoğraf kullanılır. Bunlar haber fotoğrafı, renklendirici fotoğraf, sanatsal fotoğraf ve kavramsal fotoğraf olarak sayılabilir.
- C) Fotoğraf, haberi betimlemeli, açıklamalı ve en kısa biçimde özetlemelidir.
- D) Fotoğrafın haberden ön plana çıktığı, haberi kendinde topladığı ve çok söze gerek bırakmadığı durumlarda fotoğraf altı haberi yazılarak fotoğrafın bu anlatım gücünden yararlanılabilir.
7. Ön haberle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Aniden gelişen ya da hiç bilinmeyen boyutları olan olaylarla ilgili ön haber yazmak muhabirin yetenekli ve uzgörüşlü olması durumunda mümkündür.
- B) Ön haberler sayesinde haberin genel yapısı önceden oluşturulduğu için bazı bilgiler habere eklenerek haberin kısa zamanda yayına ve baskıya yetişmesini sağlanabilir.
- C) Günler önceden belli olan bir açılış töreni, bir bilimsel toplantı, bir ulusal bayram ön haber biçiminde rahatlıkla yazılabilir.
- D) Ön haber muhabirlere ve editörlere kimi kolaylıklar sağlar ancak denetlenmeden verilmelidir.
8. Tören haberleri ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Tören haberleri yazılırken 5N-1K kuralına uygun olarak törenle ilgili bilgiler atlanmadan verilmelidir.
- B) Tören haberleri tören gerçekleştirildikten sonra verilmelidir. Törenle ilgili ön haber önceden yazılmalıdır.
- C) Törene katılan kimselerin isimleri ve unvanları haberde doğru biçimde verilmeli ayrıca bu kimseler protokole mensupsa haber yazarken protokol kurallarına da dikkat edilmelidir.
- D) Törenle ilgili haber değeri taşıyan ve olayın arka planını oluşturan bilgilere haberde yer verilmeli ve okuyucu aydınlatılmalıdır.
9. Sayısal verilere dayalı olarak yazılan haberlerle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Sayısal veriler haberleştirilirken okuyucu kitlesinin genel durumu göz önüne alınmalı karmaşık grafiklerden ve tablolardan uzak durulmalıdır.
- B) Sayısal verilere dayalı bazı konular haberleştirilirken haberin okunmasını kolaylaştırmak amacıyla haberin içeriğine uygun olarak animasyonlara, renkli çizim tekniklerine yer verilmeli, haber ilgi çekici ve sevimli hâle getirilmelidir.
- C) Sayısal verilerle ilgili olarak haberde yer alan tablo ve grafiklerin okunup yorumlanmasını kolaylaştırmak amacıyla bunlara ilişkin açıklamalar tablo ve grafiklerin altında belirtilmelidir.
- D) Gazetelerin sayısal verilerle ilgili haberleri okuyucuya iletirken kullandıkları grafikleştirme ve tablolaştırma tekniği sürekli değiştirilmeli, yeni ve şaşırtıcı tekniklere haberde yer verilmelidir.

10. Kısa kişi haberleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Kişi haberi yazılırken okuyucuları özellikle çocuk ve gençleri yanlış yönlendirebilecek olay ve örneklerin özendirici bir dille verilmemesine dikkat edilmelidir.
- B) Kişi haberlerinde adı geçen kişi veya kişilerin isimleri, yaşları, meslekleri ve diğer özellikleri doğru verilmelidir.
- C) Kişi haberleri yazılırken haberde adı geçen kişilere yönelik suçlamalara ve diğer iddialara yer verilmesi okuyucunun habere ilgisini arttırır.
- D) Başkalarını karalayarak, sansasyon yaratarak, anlamsız ve amaçsız birtakım çıkışlarla haber olmak isteyen ve toplum gündemini meşgul etmeye çalışan kişilere, haberlerde mümkün olduğunca yer vermeyerek toplum sağlığı ve düzeni korunmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	D
3	C
4	C
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	D
3	C
4	D
5	C

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	B
3	C
4	A
5	C

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	C
3	A
4	B
5	D

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	C
3	D
4	D
5	A
6	B
7	A
8	B
9	D
10	C

KAYNAKÇA

- AKSAN Doğan, **Türkçenin Gücü**, Ankara, 1993.
- AKSOY Ömer Asım, **Ana Yazım Kılavuzu**, İstanbul,1994.
- ASLAN Kemal, **Haberim Var**, İstanbul, 2003.
- ASLAN Kemal, **Haberin Yol Haritası**, İstanbul, 2002.
- **Basın Sözlüğü**, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, 1988.
- BÜLBÜL Rıdvan, **Genel Gazetecilik Bilgileri**, Ankara, 2000.
- BÜLBÜL Rıdvan, **Haberin Anatomisi ve Temel Yaklaşımlar**, Ankara, 2001.
- DAĞLI Nevzat, **Gazete Yayımlama Teknikleri**, Ankara,1995.
- MUTLU Erol, **İletişim Sözlüğü**, Ankara, 1993.
- GİRGIN Atilla, **Haber Yazma Teknikleri**, İstanbul,1998.
- GİRGIN Atilla, **Haber Yazmak**, İstanbul, 2002.
- GÖKÇE Orhan, **İletişim Bilimine Giriş**, Ankara,1993.
- İNAL Ayşe, **Haberi Okumak**, Ankara, 1996.
- KOÇ Nurettin, **Yeni Dil Bilgisi**. İstanbul,1990.
- OSKAY Ünsal, **İletişimin ABC'si**, İstanbul, 1994.
- ÖZKIRIMLI Atilla, **Dil ve Anlatım**, Ankara,1994.
- TOKGÖZ Oya, **Temel Gazetecilik**, Ankara, 2003.
- TULGAR Ayçetin, **Haber Tekniği**, Ankara, 1970.
- RİGEL Nurdoğan, **İleti Tasarımında Haber**, İstanbul, 2000.
- YALÇIN Şiar, **Doğru Türkçe**, İstanbul, 1998.